

Instruks om bruk av uniform og honnør i Sivilforsvaret (uniformsreglementet)

Fastsatt av
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
22. 08. 2016

Forord

Denne Instruks om bruk av uniform og honnør (uniformsreglementet) i Sivilforsvaret er fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 22.08. 2016, og iverksettes fra samme dato. Samtidig settes tidligere uniforms- og honnørreglement for Sivilforsvaret ut av kraft.

Sivilforsvarets uniform skal brukes slik det framgår av denne instruksen. Det er viktig at uniformen og tjenestemannens opptreden til enhver tid er representativ og i samsvar med reglementet.

Forslag til endringer av uniformsreglementet fremmes skriftlig og sendes tjenestevei til DSBs avdeling for sivilforsvar (SIV).

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Avdeling for sivilforsvar

Jon Birger Berntsen
Sjef Sivilforsvaret

Innhold:

DEL 1 – ALMINNELIGE BESTEMMELSER	5
1.0 Generelt	5
1.1 Hvem gjelder reglementet for	5
1.2 Uniform forplikter	5
1.3 Bruk av uniform og reglementert antrekk	5
1.4 Fornyelse og mønstring	6
1.5 Private plagg og effekter	6
1.6 Hår, skjegg, smykker og lignende	6
1.7 Ensartet antrekk	6
1.8 Lettelser eller endringer i antrekket	6
1.9 Antrekk under graviditet	6
1.10 Spesielle antrekk	6
1.11 Navneskilt og navnebånd m.v.	7
1.12 Politiske demonstrasjoner, skuespill, filmopptak	7
1.13 Bæring av uniform i utlandet	7
1.14 Dekorasjoner og medaljer	7
DEL 2 – SIVILFORSVARETS UNIFORMSANTREKK	8
2.1 Tjenesteuniform	9
2.1.1 Grunnform	14
2.1.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr	14
2.1.3 Merknader	14
2.2 Arbeidsuniform M12	16
2.2.1 Grunnform	17
2.2.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr	17
2.3.1 Grunnform	18
2.3.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr	19
2.5 Mørk uniform I	20
2.5.1 Grunnform	20
2.5.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr	20
2.5.3 Merknader	20
2.6 Mørk uniform II	21
2.6.1 Grunnform	21
2.6.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr	21
2.6.3 Merknader	21
2.7 Veiledning for rett antrekk til rett anledning	22
2.8 Kombinasjon av uniformsantrekk	22
DEL 3 - DISTINKSJONER - GRADTEGN	23
3.1 Definisjoner av distinksjoner og gradtegn	23
3.2 Fellessymboler	23
3.3 Utførelse av distinksjoner	23
3.4 Øvrige merker	23
DEL 4 - HONNØR	24
4.1 Generelle bestemmelser	24
4.2 Befalets forhold	24
4.3 Hilsemåte	24
4.4 Hilseplikt	24
4.5 Oppstillingsformer	25
4.6 Honnør ved dødsfall og begravelse	25
VEDLEGG	26
Gradtegn og stillingsbenevnelser i sivilforsvarsoppsetning	26

DEL 1 – ALMINNELIGE BESTEMMELSER

1.0 Generelt

Uniformsreglementet er fastsatt med hjemmel i sivilbeskyttelseslovens § 6.

Ansvarlig sjef skal sørge for at underlagt personell blir gjort kjent med bestemmelsene i uniformsreglementet, og påse at disse overholdes.

1.1 Hvem gjelder reglementet for

Uniformsreglementet gjelder for alle som bærer Sivilforsvarets uniform, herunder fast og midlertidig ansatte, tjenestepiktige og andre som beredskapsdisponeres i Sivilforsvaret.

1.2 Uniform forplikter

Sivilforsvarets uniform skal bæres og behandles med respekt. Uniformen gir bæreren status som representant for Sivilforsvaret. Dette forplikter både når det gjelder uniformens utseende og bærerens personlige holdning og opptreden.

Ingen må uberettiget bruke Sivilforsvarets uniformer, merker eller signaler. Dette gjelder også merker eller signaler som lett kan forveksles med Sivilforsvarets.

Uniformseffekter skal ikke brukes i kombinasjon med sivile antrekk eller effekter, hvis ikke annet er bestemt i Uniformsreglement.

1.3 Bruk av uniform og reglementert antrekk

Uniform brukes normalt som daglig antrekk for ansatte ved distriktene. Ansatte i sivilforsvarsavdelingen i DSB, Sentrallageret, og andre som er beredskapsdisponert i Sivilforsvaret, kan bære uniform som daglig antrekk. Under øvelser og annen tjeneste hvor det er hensiktsmessig å opptre uniformert bør uniform benyttes. Tjenestepiktig personell skal normalt bære uniform under all pålagt tjeneste.

Sivilforsvarets uniform skal bæres i samsvar med uniformsreglement.

De enkelte uniformseffekter skal alltid holdes i skikkelig stand og være i samsvar med fastsatte modeller og beskrivelser. Det er ikke tillatt å gjøre individuelle endringer eller blande effekter fra forskjellige antrekk, ut over hva som framgår av uniformsreglement.

Uniformsantrekk skal bæres komplett og være tilpasset den enkelte bruker. Alt fottøy skal normalt være rengjort og blankpusset. Lommer skal være gjenknepet.

Hodeplagg er en del av uniformen og skal normalt brukes utendørs. Hodeplagget skal bæres rett på hodet og så langt fram at håret dekkes. Hodeplagg som også er sikkerhetsutstyr, skal brukes i henhold til Sikkerhetsbestemmelser for Sivilforsvaret.

1.4 Fornyelse og mønstring

Fornyelse av uniformseffekter skal foretas når de er merkbart slitt, eller de ikke lenger passer i størrelse.

Distriktssjef/enhetsleder eller den han/ hun bemyndiger skal påse at alt personell er i besittelse av uniformseffekter i henhold til vedkommendes tjenestestilling/-funksjon, samt kontrollere at alle effekter holder tilfredsstillende standard.

1.5 Private plagg og effekter

Private plagg og effekter skal ikke benyttes synlig sammen med uniformseffekter, dersom ikke annet er bestemt i dette reglement. Det gis unntak for solbriller, briller og kontaktlinser.

1.6 Hår, skjegg, smykker og lignende

Hår og skjegg skal være velstelt, og det skal vises tilbakeholdenhet ved bruk av smykker og annet tilbehør. Hår, skjegg og smykker, eller annet tilbehør skal ikke utgjøre noen sikkerhetsrisiko eller være til hinder for korrekt bæring av hodeplagg.

Smykker som kan innebære sikkerhetsrisiko er ikke tillatt.

1.7 Ensartet antrekk

Under tjeneste ved avdeling, skal avdelingens antrekk være mest mulig ensartet. Det daglige antrekket ved kurs og øvelser bestemmes av ansvarlig sjef, alt etter tjenestens art. Ved innsats skal valg av antrekk/uniformseffekter tilpasses oppdragets art, samt vær og sikkerhetsforhold.

1.8 Lettelser eller endringer i antrekket

Antrekket bør være tilpasset den aktuelle tjenesten. Ansvarlig sjef, eller den han/hun bemyndiger, kan tillate lettelse i antrekket eller fastsette endringer når værforhold, innsats- og øvingsmessige, eller andre forhold tilsier dette. Slike lettelse skal ikke utgjøre en sikkerhetsrisiko.

1.9 Antrekk under graviditet

Gravide kan bruke sivilt antrekk i tjenesten i stedet for uniform når forholdene tilsier det.

1.10 Spesielle antrekk

Ved spesiell tjeneste og av hensyn til sikkerheten eller andre forhold, kan det unntaksvis benyttes antrekk som ikke er beskrevet i dette reglement. Slike antrekk bør være merket i samsvar med Profilhåndboken for Sivilforsvaret, slik at det tydelig framgår at brukeren tilhører Sivilforsvaret. Alternativt kan Sivilforsvarets refleksvest benyttes.

1.11 Navneskilt og navnebånd m.v.

På tjenesteantrekks jakke, skjorte og genser bæres normalt sort skilt med Sivildforsvarets emblem (løve med krone) og etternavn i hvit skrift. Navneskilt plasseres rett over høyre brystlomme (skjorte, jakke) og i nederste kant av skulderforsterkning (genser).

På innsatsjakke og natogenser kan mørkeblått navnebånd med etternavn i hvit skrift bæres (blokkbokstaver).

1.12 Politiske demonstrasjoner, skuespill, filmopptak

Uniformen skal ikke benyttes i situasjoner der det kan skapes inntrykk av at Sivildforsvaret deltar i aktiviteter som er kontroversielle, som kan gi et ufordelaktig eller feilaktig bilde av etaten. Slike arrangementer kan være politiske demonstrasjoner, skuespill, filmopptak og lignende. I tvilstilfeller skal Sjef Sivildforsvaret konsulteres før eventuell tillatelse blir gitt.

1.13 Bæring av uniform i utlandet

Ved beordret tjeneste i utlandet bæres uniform, hvis ikke annet er bestemt. Ved annet utenlandsopphold bæres uniform etter tillatelse fra Sjef Sivildforsvaret.

1.14 Dekorasjoner og medaljer

Offisielle norske og utenlandske dekorasjoner og medaljer kan bæres til uniform. For ansatte gjelder dette normalt på tjenesteuniform og mørk uniform. For tjenestepliktige vil dette kunne gjelde for innsatsuniform.

Dekorasjoner og medaljer, eller båndstriper til disse, bæres i rekkefølge etter gjeldene regler fastsatt av H.M. Kongen, og over venstre brystlomme.

DEL 2 – SIVILFORSVARETS UNIFORMSANTREKK

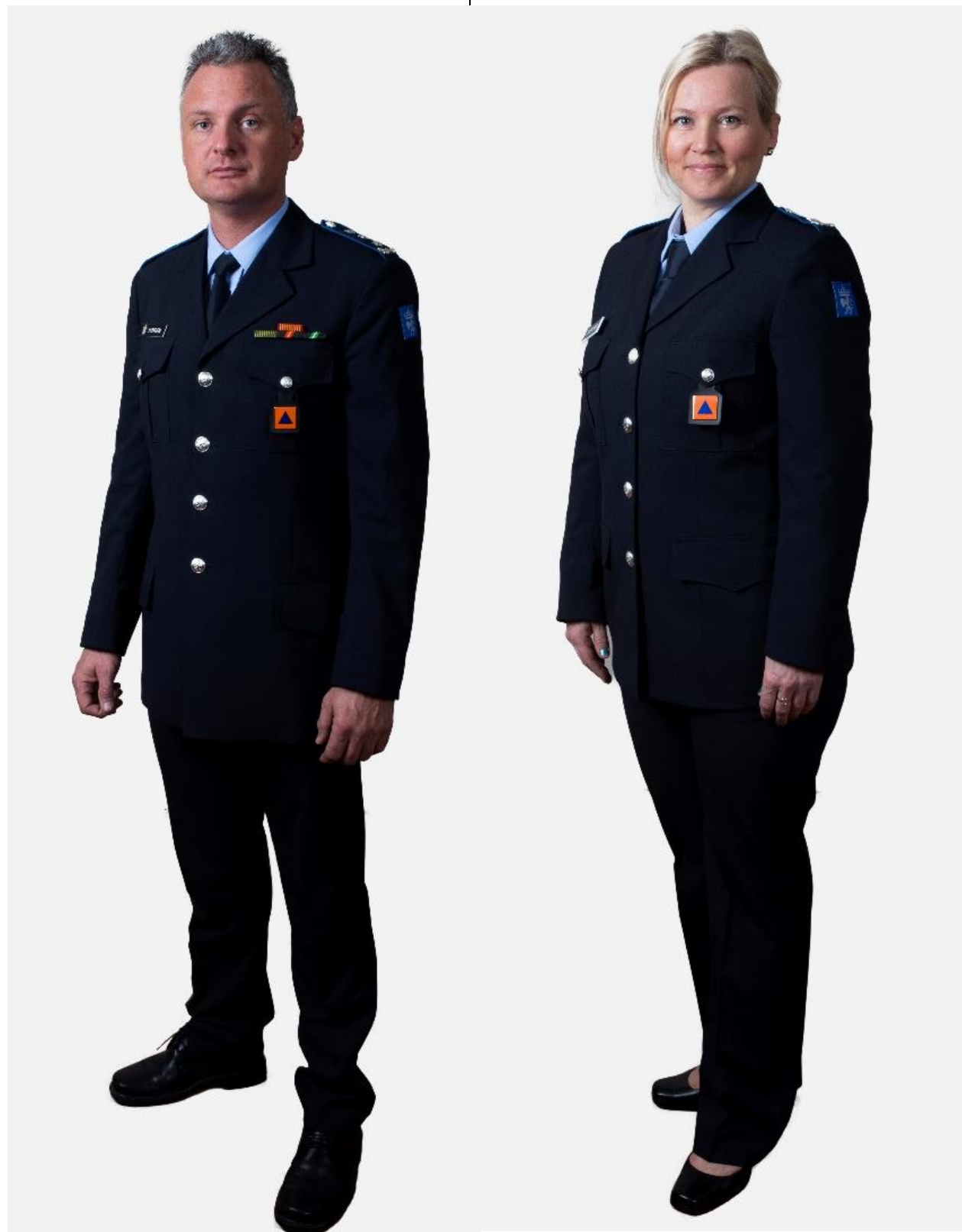
Sivilforsvaret har følgende godkjente uniformsantrekk:

- Tjenesteuniform
- Arbeidsuniform
- Innsatsuniform
- Mørk uniform (I & II)

2.1 Tjenesteuniform

Grunnform (M)

Grunnform (K)



Lue, tjeneste (høy lue)



Varianter
Genser



Skjorte kortermet



Skjorte langermet



Skjorte hvit, kortermet



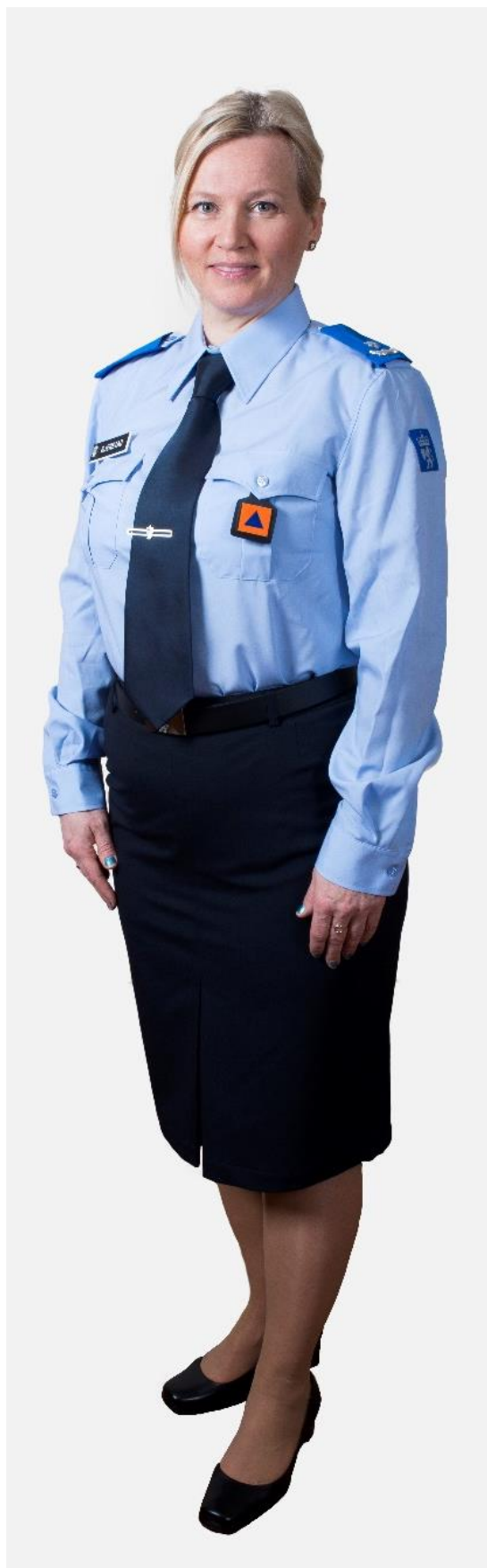
Skjorte hvit, langermet



Frakk



Skjørt



Allværsjakke



Kåpe



Beret



Caps



Instruks om bruk av uniform og honnør i Sivilforsvaret - uniformsreglementet

2.1.1 Grunnform

Grunnform – menn (M) og kvinner (K)	
Skjorte, lys blå	
Bukse, tjeneste	
Jakke, tjeneste	
Slips, ensfarget, mørkeblått	
Strømper/sokker, sorte	
Sko, lave, sorte, glatt overlær (uniformssko)	
Lue, tjeneste (høy lue)	
Belte, sort skinn, metall spenne SF	
Hylse, gradtegn (til skjorte)	
Gradtegn, metall	
Dekorasjoner/medaljer	
Etatsmerke (beskyttelsesmerke)	

2.1.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr

Erstatnings- (E) og tilleggsutstyr (T) som kan benyttes til antrekket – for kvinner (K)	
Skjorte, hvit	E
Jakke allvær	E
Frakk, uniform (Kåpe for kvinner)	T (K)
Genser, SF, kontor (blå)	E
Genser, SF, NATO (blå)	E
Cap (ved bruk av jakke tjeneste velges enten høy lue, eller beret)	T
Beret	E
Skjørt	E, K
Sko, pumps	E, K
Støvletter, høye, sorte, glatt skinn	E, K
Skoletter, lave, sorte, glatt skinn	E
Strømpebukse, hudfarget	E, K
Skjerf, sort	T
Belte, med SF emblem	E
Hansker, sorte, skinn	T
Mansjettknapper/slipsnål	T
Båndstriper (for dekorasjoner/medaljer)	T

2.1.3 Merknader

Merknader
<p>Distinksjoner og gradtegn</p> <p>Til tjenesteuniform brukes gradtegn av metall som hovedregel. Gradtegn plasseres på skulderklaff (jakke og frakk/kåpe eller på hylse (skjorte, genser, jakke allvær,). Alle tegn plasseres midt på klaffen.</p> <p>For graden I, II og III brukes gradtegn i gull, for gradene IV og lavere i sølv.</p> <p>For gradene I til og med VI plasseres laurbærkransen 5 mm fra skulderson/hylsekant.</p> <p>Stjerne plasseres 2 mm fra laurbærkransens trekantspiss. Avstanden mellom stjernene er 2 mm.</p> <p>Vinkler plasseres 15 mm fra skulderson/hylsekant.</p>
<p>Jakke, tjeneste</p> <p>uniformsknapper i gullfarget metall for graden I, II og III, sølvfarget metall for gradene IV og lavere</p>
<p>Skjorte, kort erme</p> <p>Skjorte sommer med eller uten slips tillates normalt brukt i tiden 1. mai – 30. september. Ved bruk av jakke eller genser over skal slips benyttes. Normalt benyttes gradtegn i stoff, men ved mer høytidelige anledninger bør metal benyttes.</p>
<p>Lue, tjeneste</p> <p>Lumerke i gullfarget metall for graden I, II og III, sølvfarget metall for gradene IV og lavere</p> <p>Gull stormsnor med gull eikeløv for graden I, II og III</p> <p>Sølv stormsnor med sølv laurbær for gradene IV, V og VI,</p>

Instruks om bruk av uniform og honnør i Siviltforsvaret - uniformsreglementet

<p>Caps Luemerke i gullfarget metall for graden I, II og III, sølvfarget metall for gradene IV og lavere Gull stormsnor med gull eikeløv for graden I, II og III Sølv stormsnor med sølv laurbær for gradene IV, V og VI.</p>
<p>Beret Luemerke i gullfarget metall for graden I, II og III, sølvfarget metall for gradene IV og lavere På beret skal svettereimen sitte vannrett, <i>skjøten være rett bak</i> og pullen være trukket over mot høyre og ned mot det høyre øret. Lueskilt plasseres over venstre øye og luens underkant to fingerbredder over øyenbrynene.</p>
<p>Genser, SF, kontor Brukes kun til tjenesteantrekk og alltid sammen med skjorte og slips. Gradtegn i stoff.</p>
<p>Genser, SF, NATO Kan brukes til tjenesteantrekk sammen med skjorte. Gradtegn i stoff.</p>
<p>Skjorte, hvit Kan benyttes ved høytidelige anledninger hvor det er ønskelig å være litt ekstra pyntet.</p>
<p>Navneskilt, Når navneskilt benyttes skal dette plasseres rett over høyre brystlomme (skjorte, jakke) og i nederste kant av skulderforsterkning (genser).</p>
<p>Etatsmerke (beskyttelsesmerke) Når etatsmerke benyttes skal det festes på knapp på venstre brystlomme på tjenesteuniformsjakke og skjorte.</p>
<p>Slipsnål Festes på slipset i høyde med klaffen på skjortelommen.</p>
<p>Sko, pumps Uniformsbrukere som av ulike grunner ikke ønsker å benytte standard modell, står fritt til å anskaffe/benytte en annen type pumps hvis de fyller følgende kriterier: Sko/pumps skal være i sort skinn eller lær (ikke semsket), og skal ikke ha utpreget mønster, stropper, snører, sømmer, spenner, slag eller andre fremstående detaljer. Hælen skal ikke overstige 7 cm, og være uten underbygning under tåpartiet.</p>
<p>Støvletter, høye, sorte, glatt skinn Uniformsbrukere som av ulike grunner ikke ønsker å benytte standard modell, står fritt til å anskaffe/benytte en annen type støvlett hvis de fyller følgende kriterier: Støvletter skal være i sort skinn eller lær (ikke semsket), og skal ikke ha utpreget mønster, spenner, sømmer, slag eller andre fremtredende detaljer. Hælen skal ikke overstige 5 cm, og være uten underbygning under tåpartiet. Støvlettene skal rekke over midt på leggen, men ikke over kneet.</p>

2.2 Arbeidsuniform M12



Varianter



2.2.1 Grunnform

Grunnform – menn (M) og kvinner (K)	
Piqueskjorte, langermet/ kortermet	
Bukse, mørk blå (merke 112 skal fjernes før buksen tas i bruk)	
Jakke allvær, blå	
Sko lav, Gore Tex	
Caps (tjenesteuniform)	
Gradtegn, stoff	
Belte, svart med metallspenne	
Sokker, sorte	

2.2.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr

Erstatnings- (E) og tilleggsutstyr (T) som kan benyttes til antrekket	
Bukse, mørk blå m/fagmerking (refleks). Merke 112 skal fjernes før buksen tas i bruk.	E
Innsatsjakke	E
Innsatsstøvler	E
Støvler, kontor, sorte, Forsvarets	E
Sko lave glatt overlær (uniformssko)	E
Caps innsatsuniform (innsats lue)	E
Caps til arbeidsuniform (fases ut, men tillates brukt i en overgangsfase)	E
Beret	E
Vinterlue	E
Fleece jakke	E/T
Skjorte arbeid, langermet/ kortermet	E
T-skjorte, ull SF (under piqueskjorte)	T
Innsatshansker	T
Hansker, sorte, skinn (tjenesteuniform)	T
Ullsokker/raggsokker	E

Instruks om bruk av uniform og honnør i Sivilforsvaret -
uniformsreglementet

2.3

Innsatsuniform



Grunnform

Varianter

Varianter



2.3.1 Grunnform

Grunnform – menn (M) og kvinner (K)	
Boksershorts ull, menn/ kvinner samt BH ull	
T-skjorte, ull SF	
Raggsokker	

Instruks om bruk av uniform og honnør i Sivilforsvaret - uniformsreglementet

Innsatsbukse	
Innsatsjakke	
Innsatsstøvler	
Innsatshansker	
Innsatshjelm	
Innsatslue	

2.3.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr

Erstatnings- (E) og tilleggsutstyr (T) som kan benyttes til antrekket	
Ulltrøye	E/T
Ull longs	T
Ullgenser (grå)	T
Genser, SF, NATO	T
Støvler, kontor, sorte, Forsvarets (tillatt brukt når det av HMS hensyn ikke er behov for vernesko)	E
Vinterlue, skall	E
Vinterlue, loslue	T
Beret	E
Caps til arbeidsuniform (fases ut, men tillates brukt i en overgangsfase)	E
Headover	T
Belte, SF	E
Regntøy	T
Fotposer	T
Skinnhansker, sorte,	E
Arbeidshansker	E
Ullvotter	E
Vindvotter	E
Fleece jakke	E/ T
Ullsokker	E

2.5 Mørk uniform I

Mørk uniform I					
Forsvarets fellesbetegnelse FS 1	Hæren P II	Sjøforsvaret MI	Luftforsvaret MI	Engelsk Blue dress (white tie)	Sivilt Kjole og hvitt (galla)
Bilde kommer senere					

2.5.1 Grunnform

Grunnform – menn (M) og kvinner (K)	
Bukse, mørk med blå beiser	M
Dekorasjoner/medaljer ***	
Hansker, hvite (glacé eller bomull)	
Jakke, mørk med distinksjoner og knapper iht grad	
Lue, mørk med blått luebånd, snor, knapper, merke og evt skyggebroderi iht grad	
Sko, sorte m/ glatt overlær	M
Sko, pumps sorte	K
Skjørt, mørkt, langt	K
Skjorte, hvit, galla (kjoleskjorte)	
Sløyfe, sort	
Sokker, sorte	
Strømper, hudfarget	K
Vest, hvit med knapper iht grad	

2.5.2 Erstatnings- og tilleggsutstyr

Erstatnings- (E) og tilleggsutstyr (T) som kan benyttes til antrekket	
Bukse, mørk med blå beiser	E (K)
Frakk *, uniform (Kåpe for kvinner)	T
Skjerf, hvitt **	T
Sko, halvhøy hel, lakk sorte	E (K)
Sko, lakk sorte	M

2.5.3 Merknader

Merknader	
* Frakk, uniform (Kåpe for kvinner) skal ha distinksjoner og knapper iht grad	
** Skjerf benyttes kun sammen med frakk/kåpe	
*** Dekorasjoner/medaljer bæres som miniatyrer på venstre jakkeslag. Halskors og krasjan bæres som bestemt for den enkelte dekorasjon.	

2.6 Mørk uniform II

Mørk uniform II					
Forsvarets fellesbetegnelse	Hæren	Sjøforsvaret	Luftforsvaret	Engelsk	Sivilt
FS 2	P I	M II	M 11	Mess dress (black tie)	Smoking/mørk dress
Bilde					
Mangler					

2.6.1 Grunnform

Grunnform – menn (M) og kvinner (K)	
Bukse, mørk med blå beiser	M
Dekorasjoner/medaljer ***	
Hansker, hvite (glacé eller bomull)	
Jakke, mørk med distinksjoner og knapper iht grad	
Lue, mørk med blått luebånd, snor, knapper, merke og evt skyggebroderi iht grad	
Sko, sorte m/ glatt overlær	M
Sko, pumps sorte	K
Skjørt, mørkt, langt	K
Skjorte, hvit, lav snipp (smokingskjorte)	
Sløyfe, sort	
Sokker, sorte	
Strømper, hudfarget	K
Vest, sort med knapper iht grad	

2.6.2. Erstatnings- og tilleggsutstyr

Erstatnings- (E) og tilleggsutstyr (T) som kan benyttes til antrekket	
Bukse, mørk med blå beiser	E (K)
Frakk	T
Skjerf, hvitt **	T
Sko, halvhøy hel, lakk sorte	E (K)
Sko, lakk sorte	M

2.6.3 Merknader

Merknader	
Frakk, grå skal ha distinksjoner og knapper iht grad	
** Skjerf benyttes kun sammen med kappe	
*** Dekorasjoner/medaljer bæres som miniatyrer på venstre jakkeslag.	

2.7 Veiledning for rett antrekk til rett anledning

Den som bærer uniform, representerer på en svært synlig måte sin etat og blir i stor grad lagt merke til. Derfor er det også ekstra viktig at man er iført et antrekk som passer for anledningen. Nedenstående tabell gir en veiledning for å velge rett antrekk (I de tilfeller hvor det står to alternative uniformer, er det den uniformen som står først som er førstevalget).

Situasjon	Forslag til antrekk	Merknader
Innsatser	Innsatsuniform	
Øvelser/opplæring	Innsats/arbeidsuniform	Tilpasses tjenestepliktiges antrekk
Rekrutteringsmøter	Tjeneste/arbeidsuniform	
Instruksjon (intern)	Arbeidsuniform	
Eksterne foredrag	Tjeneste/arbeidsuniform	
Sjefsmøter	Tjenesteuniform	
Deltakelse ved eksterne kurs	Tjeneste/arbeidsuniform	Tilpasses situasjonen
Regionale møter, seminarer	Tjeneste/arbeidsuniform	
Møter i fylkesberedskapsrådet	Tjeneste/arbeidsuniform	
Møter i kommunene	Tjeneste/arbeidsuniform	Tjenestepliktige, innsatsuniform
Møter med samarbeidspartnere	Tjeneste/arbeidsuniform	Tjenestepliktige, innsatsuniform
Begravelser	Tjenesteuniform	Lang jakke, hansker, hvit skjorte Tjenestepliktige, innsatsuniform
Bekransninger	Tjenesteuniform	Antrekk tilpasses situasjonen
Åremålsdager/Avslutninger	Tjeneste/arbeidsuniform	
Representasjonsoppdrag ved høytidelige anledninger	Tjeneste/Mørk uniform	Hvit skjorte

2.8 Kombinasjon av uniformsantrekk

Som hovedregelen skal den enkelte uniformseffekt kun benyttes til det uniformsantrekk det tilhører. Enkelte uniformseffekter kan i henhold til oversikten benyttes til flere uniformsantrekk.

Uniformseffekt	Tjenesteuniform	Arbeidsuniform	Innsatsuniform	Merknad
Beret	X	X	X	Kun ansatte
Loslue		X	X	
Vinterlue		X	X	
Natogenser	X	X	X	
Innsatsjakke	Unntaksvis	X	X	
Allværsjakke	X	X		
Sko, lave, sorte, glatt overlær	X	X		
Belte, sort skinn, spenne SF	X	X		
Caps	Ikke m/jakke	X		
Innsatslue		X	X	
Fleecejakke		X	X	
Innsatsstøvler		X	X	
Støvler, kontor		X	X	HMS ivaretatt

DEL 3 - DISTINKSJONER - GRADTEGN

3.1 Definisjoner av distinksjoner og gradtegn

Distinksjoner er kjennetegn som angir grad eller gradsnivå.
Gradtegn er distinksjoner som bare angir en bestemt grad.

3.2 Fellessymboler

Fellessymboler er luemerke, etatseblem og uniformsknapper.

3.3 Utførelse av distinksjoner

Distinksjonene til tjenesteuniform og mørk uniform er i sølv- eller gullfarget metall, med unntak av skjorte og genser hvor det normalt benyttes vevet utførelse. Unntaket er ved høytidelige anledninger hvor det også benyttes metalldistinksjoner til skjorte og genser. Distinksjoner for innsatsuniform og arbeidsuniform i vevet utførelse.

3.4 Øvrige merker

Innsatsuniform inklusive fleec jakke

Sivilforsvarets etatseblem, godkjent av H.M. Kongen 13. okt 1994, bæres på venstre erme plassert 30 mm nedenfor skuldersøm. På høyre erme bæres det norske flagg, plassert 30 mm nedenfor skuldersøm. De minste feltene i flagget skal vende fremover.

På ryggen bæres det internasjonale beskyttelsesmerke

Tjenesteuniform

Sivilforsvarets etatseblem, godkjent av H.M. Kongen 13. okt 1994, bæres på venstre erme plassert 65 mm nedenfor skuldersøm. På høyre erme bæres det norske flagg, plassert 40 mm nedenfor skuldersøm. De minste feltene i flagget skal vende fremover.

Det internasjonale beskyttelsesmerke (etatsmerke) bæres festet fra venstre lommeknapp.

Øvrige antrekk

På øvrige antrekk skal sivilforsvarets etatseblem, godkjent av H.M. Kongen 13. okt 1994, bæres på venstre erme plassert 40 mm nedenfor skuldersøm. På høyre erme bæres det norske flagg, plassert 40 mm nedenfor skuldersøm. De minste feltene i flagget skal vende fremover.

DEL 4 - HONNØR

4.1 Generelle bestemmelser

Målet med "honnørdelen" av Uniformsreglementet er å gi bestemmelser for den enkelte og avdelingens hilsing, oppstilling og opptreden i Sivilforsvarets tjeneste.

Ansvarlig sjef skal påse at personell som skal delta i formelle arrangementer e.l. gis nødvendig instruksjon/forberedelse.

Ved krav til opptreden og håndheving av honnørbestemmelsene skilles det mellom formelle og uformelle situasjoner. I uformelle situasjoner/ normalsituasjon praktiseres ikke hilseplikt i Sivilforsvaret. Regler kan ikke dekke ethvert tilfelle, og i alle sammenhenger skal personell i Sivilforsvarets uniform bruke sunt omdømme og opptre høvvisk.

4.2 Befalets forhold

Befalets opptreden er grunnlaget for avdelingens holdninger, og derfor skal befalet være et positivt forbilde.

4.3 Hilsemåte

I formelle situasjoner hvor det er naturlig å praktisere hilseplikt skal hilsen avgis i grunnstilling eller ved gange. Utendørs hilses med høyre hånd til luen. Overarmen skal være vinkelrett med skulderen og høyre pekefinger lett støttet mot lueskygge/luekant.

Innendørs hilser en ved å rette seg opp. Blikket skal være rettet mot den man hilser på.

4.4 Hilseplikt

Personell i Sivilforsvarets uniform har plikt til å hilse med holdt og front for:

- H M Kongen og H M Dronningen, samt de av kongehusets øvrige medlemmer som har nådd myndighetsalder og som ikke etter særskilt kongelig bestemmelse skal gis honnør på annen måte. Konge- og kronprinsflagget under heising og firing.
- Utenlandske kongelige personer og statsoverhoder.
- Norske og utenlandske nasjonal- og kongesanger når disse spilles eller synges. Normalt tas front mot musikken. Dersom det er kongelige personer til stede, tas det front mot disse.
- Hvis nasjonal- eller kongesanger spilles i forbindelse med heising eller firing av flagg, skal det tas front mot flaggstangen.
- Hvis nasjonal- eller kongesanger spilles eller synges ved spesielle seremonier, for eksempel avduking eller bekransning av monumenter, tas front mot gjenstanden for seremonien.
- Under heising og firing av nasjonalflagg. Det hilses ikke dersom flagget senere fires til halv stang, eller heises fra halv til hel stang.
- For flagg eller fane som rulles opp foran oppstilt avdeling.
- Båre med gravfølge. Det hilses til luen når båren passerer og man blir stående i grunnstilling til følget har passert.
- Ved begravelser, når båren senkes.

Instruks om bruk av uniform og honnør i Sivildforsvaret - uniformsreglementet

- Personell i Sivildforsvarets uniform skal hilse på personell fra egen etat med høyere grad i situasjoner hvor dette er naturlig, og besvare hilsen fra annet uniformert personell uansett rang og nasjonalitet.

Under opphold i utlandet følges de regler som gjelder i vedkommende land, så langt dette er mulig.

4.5 Oppstillingsformer

Ved avdelingsoppstilling beordrer ansvarlig befal «oppstilling».

Avdelingen stiller opp under ledelse av nærmeste befal, på angitt plass. Foresatt kontrollerer at alle er til stede og eventuelt retter på antrekk.

4.6 Honnør ved dødsfall og begravelse

Når tjenestemann som tjenestegjør ved avdelingen avgår ved døden, heises eller fires flagget på halv stang den dag dødsfallet inntreffer og på begravelsesdagen.

Ved begravelse av tjenestemenn som ved sin død tjenestegjorde ved avdelingen, skal avdelingen alltid være representert med minst én tjenestemann.

Sivildforsvarspersonell i uniform som deltar i begravelse, gjør honnør ute på kirkegården ved å innta grunnstilling ved jordpåkastelsen og hilser til luen når båren senkes.

Når tjenestemenn som tjenestegjør ved avdelingen avgår ved døden, kan avdelingssjefen iverksette en eller flere former for honnør etter avtale med nærmeste pårørende og prest.

Kransepålegging foregår normalt med en enkel hilsen, og i forståelse med avdødes familie. Vedkommende som skal legge på kransen, går fram, stiller seg med front mot båren, og avgir den siste hilsen før han legger kransen på, tar så ett skritt tilbake og blir stående i grunnstilling, vender seg mot avdødes familie og hilser med å bøye hodet før han setter seg på sin plass.

Dobbelpost bestående av to tjenestemenn ved inngangspartiet. Dobbelposten avgir honnør for pårørende og honnørberettigede ved å innta grunnstilling.

Æresvakt består av fire tjenestemenn med samme eller lavere grad enn avdøde. De inntar sine plasser før seremonien starter. Æresvaktene stiller ved bårens fire hjørner med front mot utgang. Luen holdes under arm som vender bort fra båren. Vakten vender inn mot båren straks før jordpåkastelse og senkning.

VEDLEGG

Gradtegn og stillingsbenevnelser i sivilforsvarsoppsetning

Grad	Grad/Funksjon	Beskrivelse
I	Sjef Sivilforsvaret	Gull bunn, sølv laurbærkrans, 3 sølvstjerner
II	Assisterende sjef Sivilforsvaret/Fast stedfortreder for sjef Sivilforsvaret	Gull bunn, sølv laurbærkrans, 2 sølvstjerner
III	Avdelingsleder i sivilforsvarsavdelingen/Distriktssjef i Sivilforsvaret	Gull bunn, sølv laurbærkrans, 1 sølvstjerne
IV	Sivilforsvarsinspektør Utredningsleder/Seniorrådgiver/sjefingeniør	Laurbærkrans, 3 sølvstjerner
V	Rådgiver/ Overingeniør <i>Sivilforsvarsinspektør II*</i>	Laurbærkrans, 2 sølvstjerner
VI	Sivilforsvarsadjutant Førstekonsulent/konsulent/førstebetjent/driftsteknikker	Laurbærkrans, 1 sølvstjerne
VII	Leder FIG, FIGP, MRE og MFE	3 vevede sølvstjerner
VIII	Nestleder FIG, FIGP, MRE og MFE Kommunal materialforvalter	2 vevede sølvstjerner
IX	Lagfører FIG, FIGP, MRE, MFE og RAD	Tre vinkler
X	Nestlagfører Materiellansvarlig FIG	To vinkler
XI	Ledig	En vinkel

**Gjelder kun for ansatte som fikk stillingsnormering som ledd i bruk av karrierestillinger, jf lønnspolitisk dokument for perioden 2007 – 2009.*